

SLOVAN

**MESEČNIK ZA KNJI-
ŽEVNOST, UMETNOST
:: IN PROSVETO ::**

**UREDIL DR. FRAN ILEŠIČ
: LETNIK XI. 1913 :**

J. Uchvatelj

**V LJUBLJANI, 1913 - LASTNINA IN
:: TISEK DRAGOTINA HRIBARJA ::**

I

66232

KAZALO.

PESMI.

	Stran
Albrecht-Bezruč: Jaz	267
Albrecht Fr.:	
Ob zori	140
Dih cest	187
Aškerc Anton: Epitaf stotniku Albertu Martinčiču	236
Bratina Valo: Jadra bela	48
Derižan: Balkanska sloga	212
Funtek A.: Konec prve noči	282
Gradnik Alojzij: Motivi iz Brd	21
Gruden Ignacij:	
Jesenska	27
Jeseni	27
Težko uro	154
Pesem hrepenenja	40
Hojak Emil:	
Maj in raj	266
Greh	345
Za upi	174
Tožne pesmi	227
Vagabundove pesmi	227
Brez zarje	228
Kajn	228
Kesanje	228
Trubadurka	67
Trojka	67
Iz poznih ur	67
Romanca	68
Zimski sonet	68
Jaz ne smem	379
Ivanov Ivan:	
Zasedel bi konjiča	16
Prevara	26
Jelenc V. F.: Kosovka devojka	154
O. K(oza k):	
Sreča	331
Jesenske sanje	342
Labud Andrej (Budal.): Ples pri Jajcu	35
Ivan Lah: Emanueli	77
L. M.: Na rodni obali	88
Mencinger: „Beim schwarzen Walfisch zu Askalon“	119
Pastuškin (Budal): Nasvet	14
Petruška Radivoj:	
Moj gospodar	99
Nič o prejšnji tugi mi srce ne ve	99
Tam v stepi sem bil	99
Zastonj o vesni sanjaš	99
Zenica moja ne boš	137

	Stran
Budnica	10
Dobra letina	272
† Premk Josip:	
Sonet	90
Iz cikla „Mladost“	90
Verzi	116
Verzi	27
Procesija	382
René P.:	
Spomin	172
Pozna jesen	27
V slovo	200
Iz spominske knjige mladosti	56
Samboj:	
Soneti trubadurja	244
Tipi in maske	76
Svojim mladim kolegom	124
Še pipe žena vredna ni	148
Zgur Fran:	
In šel je v noč	280
Grmijo topovi vstajenje	232
Hej, vzdí solnce	182
Kožaška	74
Kliče vila	3
Klic k svobodi	3
V plamenih ves žari Balkan	3

POVESTI IN NOVELE.

Carić J.: Guslar	124
Čipiko Ivo: Stari sveti Spiridion	120
Domanović R. M.: Ne razumem	41
E(rjavec) Fr.: Roža v herbariju	216
Giden A. Z. (Melik): Iz spominske knjige naših bratov	339
G. S.: Vdove	215
Kmet Marija: Simfonija	54
Kosem Z.: Repija	141
Kozak J.: Vaze	51
Kozarac Josip: Mrtvi kapitali	69, 100, 131, 163, 195, 229, 275, 323, 355
Kremenova (Škrinjar M.): V tolminski vasi za na- šega preporoda	338
Nazor Vladimir: Divič grad	177
Premk Josip:	
V poslednjih plamenih	11
Smrt berača Damjana	115
Pri večerji	259

	Stran	Stran
Pugelj Milan:		Florinskij: Etnografičeskaja karta. Ilešič . . . . .
Hrepenenje	22	Francev Vladimir A.: Ruskie v Cehii. Ilešič . . . . .
„Mi bi rastle kakor bori in smreke“	173	Gangl E.: Izbrani spisi. Ilešič . . . . .
Hude noči	237	Grabowski: Slovenska pesnitev. Ilešič . . . . .
S. Ml. (Skala Mlajši): Beračem	330	Grohovac: Rijekom. Ilešič . . . . .
* * (Šanda J.): Rozamunda	37 (57), 96, 128, 160, 190, 254, 323, 349,	Haggard J. R.: Roža sveta. Ilešič . . . . .
383		Haggard J. R.: Salomonovi rudniki. Ilešič . . . . .
Trdina:		Hamsun Knut: Viktorija. Povijest jedne ljubavi. Govekar Fran . . . . .
Kurent	308	348
Velikani	304	Heyse: Izgubljeni sin. Ilešič . . . . .
Kristus, sv. Peter in baba	291	387
Uglješa (Golar Cvetko): Klic domovine	175	Hrv. kolo VII. Fr. Govekar . . . . .
Zaklad na Trsatu	315	61, 94
Zorec Ivan: Vaška zgodba	80	Jasi Oskar: Narodnostno pitanje. Ilešič . . . . .

ČLANKI.

Branko (Lipah): Mirakel	46	Kumičić M.: Zadnje ruže. Ilešič	219
Engelmann V. in F. V(ajda): Trdinov prijatelj Gregor Blaž	206	Lamurski M. A.: Šopek povestic. Ilešič	126
Ilešič Fr. dr.:		K. Lazarević: „Zbrani spisi“. Ilešič	126
Trdina kot učitelj hrvatske književnosti	292	Livadić Branimir: Legenda o Amisu in Amilu. Ilešič	387
Reško dijaštvo v Trdinovih časih	305	Lunaček Vladimir: Ilirci. Ilešič	62
Trdina in Kazali	311	Magier Rudolfo Franjin: Novi Zvuci. Ilešič	126
Trdinovi Beli Kranjci in Hrvati	313	Merežkovskij: Petar Veliki. Fr. Govekar	60
Trdina in slovenske narodne pravljice in pripovedke Markovanje	4	Milaković: Književni pupoljci učiteljskih pripravnika u Sarajevu. Ilešič	126
Izreki v Finžgarjevem romanu „Pod svobodnim solncem“	89	Milčinski Fran: Volkašin. Govekar Fran	283
Trdinovo pismo Blažu	316	Nazor: Hrvatski kraljevi. Ilešič	59
Fedor Matvejevič-Štiftar	326	Nikac od Rovina: Nove junaške pesmi. Ilešič	388
Mlada Breda	15	Novačan Ant.: Naša vas. II. del. Ilešič	156
Kosovo	44	Novačan Anton: Naša vas. II. del. Brezovnik M. V.	283
Kašigo: Na vojnem pohodu	5	Novaković Stojan: Najnovejša zgod. dela. Ilešič	220
Kette Dragotin: Josipu Aleksandrovu	343	Nušić Branislav: Priče. Pugelj M.	62
Kretanov Prostoslav (Holz):		Ogrinec Josip: Vojnimir. Strneno polje. Ilešič	346
„Morja široka cesta“	19	Ogrizović M. dr.: Banović Strahinja. Ilešič	125
Spomini na Jos. Cimpermana . 213, 268, 281, 327	380	Pavićević: „Oslobodjenje“. Ilešič	125
„Potovanje, prijat' lji, je naše življenje“	169	Peterlin-Petruška: Po cesti in stepi. Ilešič	58
Ozvald Dragotin dr.: Filozof	247	Petronio-Debevec: „Sveti Just“. „Ljubezen Marijinega otroka“. Ilešič	251
Pejev—Bezenšek: Proti Solunu	75	251	
Pirnat M.: Dr. Janez Mencinger v Kranju	117, 138, 217,	Pibovec Leon: Pred vaškim znamenjem. Ilešič	251
245		Sienkiewicz: Skozi pustinjo in puščavo. Lj. Ilešič	156
Plut Milan: Po macedonskem bojišču . 105, 149, 183, 233, 270, 332,	367	Tomić Jov. N.: O Arnautima u Staroj Srbiji i Sandžaku. Ilešič	249
Premk Jos.: Aforizmi	68	249	

KNJIŽEVNOST.

Andrejev Leonid: Judež Iškariot in drugi. Ilešič	250	Tucić Srgjan: Golgota. Branko	250
† Aškerc: Atila v Emoni. Ilešič	57	Vojnović Ivo: Gospa s solnčnico. Ilešič	63
Aškerčeva čitanka. Dr. I. Lah	346	Vojnović Ivo: „Lazarovo vaskresenje“. Branko	249
Badiura R.: Na Triglav, v kraljestvo Zlatorogovo. Ilešič	285	„Vojska na Balkanu“. Ilešič	95
Benelli—Gradnik: Ljubezen treh kraljev. Ilešič	387	Županić: Altserbien. Ilešič	156
Benešić A.: Anakreontika. Ilešič	387	Vojnović Ivo: Smrt majke Jugovića. Ilešič	125
Bezenšek: Bolgarska slovnica. Ilešič	348	Vrhovnik Iv.: Iz zapuščine Antona Kremplja. Ilešič	94
Bohinjec P.: Izbrani spisi. Ilešič	219	Zabavna biblioteka. Ilešič	348
„Branibor“. Ilešič	127	Zab. knj. Matice Slov, XXIV. Fr. Govekar	92
Cankar Ivan: Milan in Milena. Ilešič	188	Županić Niko dr.: Altserbien und die Albanesische Frage. Ilešič	125
Carić Jakob: Kosovke. Ilešič	125		
Detela Fr.: Tujski promet. Ilešič	91		
Doyle Conan A.: Zgodbe napoleonskega huzarja. Ilešič	251		
Finžgar Fr.: Pod svobodnim solncem. Ilešič	92		
Flere P.: Babica pripoveduje. Ilešič	219		

SMOTRE.

Carniola. Ilešič	126
„Časopis za zgodovino in narodopisje“. Ilešič	346

	Stran		Stran
Casopis za zgodovino in narodopisje. Ilešič	95	Kvedrova: „Vlada a Marja“	223
„Popotnik“. Ilešič	127	Zbrana dela Gjalskega	223
„Pregled“. Ilešič	253	Gjalski	159
Preporod. Ilešič	95	Monsignor Tomo Zupan	128
„Veda“. Ilešič	95	„Izgovor slovenskega književnega jezika“	128
„Veda“. Ilešič	190	Dimitrije Ružič	95
„Veda“. Ilešič	127, 254	Ena generacija jugoslovanskih gledališč	95
„Veterinarski Vestnik“. Ilešič	190	Italijanstvo v naših deželah ob koncu 18. stoletja	32
„Vijesti“. Ilešič	127	Masaryk S. G.: Palackého idea národa českého	32
Vijesti Hrv. društva inženira. Ilešič	95	Slovenica	31
		O Antonu Aškercu	31
		„Vojska na Balkanu“	31
		Slovenci in prvo večje izdanje bolgarskih narodnih pesmi	31
		Stara Srbija v jezikovnem pogledu	31
		„Smrt majke Jugovičev“	31
		„Preporod“	31
		Lokar: Projekt slovanske vystavy	158
		Harambaša (Podkrajšek): 350-letnica kranjskega deželnega streljišča	159
		Plut M.: „L' unité sud-slave et la paix“	127
		Rene P. (Brežnik): Pariz in sedanja vojna	157

LITERARNA DRUŠTVA.

„Društvo sv. Jeronima“. Ilešič	347		
„Matica Slovenska“. Ilešič	28, 285		
„Matica Hrvatska“. Ilešič	28		
„Srbska Književna Zadruga“. Ilešič	28		
Hrvatska in srbska kritika o knjigah „Matice Slovenske“ za l. 1912. Ilešič	285		
Jugoslovanska Akademija. Ilešič	155		
„Socialna Matica“. Ilešič	285		

GLASBA.

„Akordi Novi“. Ilešič	348
Dvořak: Mrtvaški ženin. M. (Polovec)	156
Marković: Ratni pohod. Dev O.	22
* * * (Šanda J.); Rozamunda	37
Slovenske narodne pesmi s Koroškega. Pugalj M	127
Zbirka slovenskih narodnih pesmi. Kozina dr. P.	30

UMETNOST.

O Gledališču itd. Ilešič	348
Umetniška razstava. Pugalj Milan	252
Gledališka umetnost. Branko (Lipah)	220
Letošnja gledališka sezona. Branko (Lipah)	222, 251, 285
Statistika kr. srpskega pozorišta. Ilešič	223

RAZNOTEROSTI.

Bezenšek A.: Bolgarska književnost	188
Brezovnik Vlad.: Pisatelj Ant. Brezovnik	323
Herić Fr. dr.: Jugoslovanstvo	159
Ilešič:	
Društvo za „povjesnicu i starine jugoslovenske“	319
Trdina kot dramatik	319
Jubilej Vatroslava Holza	285
Andrija Pavlovec	319
„Zaklad na Trsatu“	319
Podrobnosti	319
Trdinov rod	319
Trdina v sliki svojega učenca, dr. Ivana Banjavčiča, bivšega župana karlovškega	318
Hrvaščina in slovenščina na reški gimnaziji	318
Trdina in Ternovec	317
Dr. K. Glaser	288
† Aleš Nikola	287
† Josip Premk	287
† Hojak Emil	254

SLIKE.

Aleš Nikolaj: Narodna pravljica	328
Aleš Nikolaj: Ob grobu božjega bojvnikarja	333
Aleš Nikolaj: Godba	343
Aleš Nikolaj: Gost	347
Aleš Nikolaj: Slovanska blagovestnika sv. Ciril in Metod	361
Aleš Nikolaj: Svatopluk	365
Aleš Nikolaj: Jan Hus	369
Aleš Nikolaj: Jan Žižka	373
Babič Ljuba: Stari Jug Bogdan, oče devetih Jugovičev, kosovskih junakov	5
Babič Ljuba: Gornja Mahala (Jajce)	11
Babič Ljuba: Motiv iz Travnika (Osoje)	15
Babič Ljuba: Momir in Grozdana	211
E. B.: Na meji elementov	337
Crnčić M. Cl.: Kamenita vrata v Zagrebu	1
Crnčić M. Cl.: Pod zidom (Zagreb)	17
Kerdić Ivan: Čuti se mater	225
Krizman Tomislav: V aleji	85
Krizman Tomislav: S Save	96
Krizman Tomislav: Portretna študija	253
Krizman Tomislav: Fra Grga Martić	265
V. K.: V ateliéju	321
L. Fr.: Na domači grudi	97
L. K.: Pismo piše	353
Magolič Srečko: Listopad	81
Magolič Srečko: Gozdna pot	129
Magolič Srečko: Jesensko solnce	273
Meštrović: Spomin	161
Meštrović: Vdova	193
Meštrović: Karijatide	209
Rački: Licemeri	33
Rački: Pred vrati smrti	49
Rački: Mesto Dis (Božanska komedija)	117
Rački: Čakanje	124
Rojic Melita: Kranjsko dekle	281
Rojic Melita: Gorica v snegu	355
Rosandić: Nakit za vrata	211

	Stran		Stran
R. François: Kozaki	257	Pogled na Bospor z azijske strani	188
Šantel Saša: Istrska hiša	153	Ledine	195
Šantel Saša: Črna ladja	177	Gjalskega vladetinstvo	205
Šantel Saša: Vile dvignejo na bele roke mrtvo truplo Kraljeviča Marka	178	Pogled na Varno	217
Šantel Saša: Kraljevič Marko	180	Parnas in Delfi	229
Šantel Saša: Marko leži na bregu; rekel bi, da motri peno valov	179, 181	Burgas ob Črnem morju	233
Šantel Saša: Vinjeta	269	Sofija s kupolo „črne džamije“	237
Šantel Saša: Kurent	303	Ko z gorskih mi šumiš višav	241
Šantel Saša: Kristus, sv. Peter in baba	297	Veliki most v Plovdivu	247
Šantel Saša: Velikani	289	Olimp z Nezero-jezerom	249
X: Novo življenje pod staro kurijo	145	Svetolucijski most čez Sočo	256
		Brinšek B.: Aljažev dom v Vratih	275
		Brinšek B.: Triglav	277
		X: Dolina Rilske reke	41
		X: Notranjost Šipčanika	44
		X: Gračanica	51
		X: Janjevo	54
		X: Izliv Laba v Sitnico	57
		Zvečan	59
		Dečani Visoki	64
		Tomič Sima: Na potovanju po Macedoniji	91
<i>Pokrajinske (po fotografijah itd.):</i>			
Stari most pri Vučitrnu (Kosovo)	100		
Miramar	69		
Vragolijski most	104		
Trnovo	75		
Notranjost cerkve v Spicu ob Donavi	113		
Solun	77		
Župa Lab (Kosovo)	115		
Ohrida	79		
Odrin	89		
Miloševa Banja	120		
Bolgarske seljakinje nesejo vodo iz studenca	123		
Cerkev v Lipljanu	125		
Manastir (samostan) Ravanica	22		
Rilski samostan	25		
Manastir (samostan) Manasija	29		
Most in džamija Valide Sultanije	131		
X: Ustje Zlatega roga	135		
Selamlık	138		
Notranjost sv. Sofije	141		
Jašar-pašin most	148		
Ob Bosporu proti Črnemu morju	169		
		<i>Slike oseb:</i>	
		Stojan Novakovič	61
		Trdina Janez	292
		Štiftar Fedor Matvejevič	327
		† Premk Josip, slovenski pisatelj	259
		Borštnik Ign.	221
		Babič Tito	207
		Gjalski	203
		Cerar Danilo	126
		Dr. Janez Mencinger	118
		Valdec Rudolf: Crnogorski kralj Nikita	109
		Tišov: Ljerka pl. Šram	65
		Nikolaj Aleš	357
		Nikola Mlakovački	377